

Beknopte geschiedenis van café 't Sluisje

1904-2004

Dit boekje is uitgegeven door café 't Sluisje ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan.

Colofon:

Tekst en realisatie: Jeroen Kleijne

Vormgeving en druk: IMAGO Printing

Foto omslag: Joop Verleur

I. 1904 - 1952

Gerrit de Ruijter

Anna de Ruijter-Kramer

Henk Dijkman & Mien Groot

Gerrit Beets

Op een mooie voorjaarsdag in het jaar 1904 maakt de 28-jarige Nieuwendammer Gerrit de Ruijter met zijn verloofde Anna een wandeling over de Nieuwendammerdijk. Ter hoogte van de sluis valt hun oog op het pand op nummer 297. Het prachtige huis dateert uit 1565 en is een van de oudste panden van Nieuwendam. De dijkwoning is al heel lang in gebruik als koffiehuis, onder de naam 'Het Amsterdamse Veerhuis'. Omdat het huis is gelegen aan de Nieuwendammer haven lijkt het Gerrit een goede plek om een café te beginnen. Samen met Anna besluit hij het pand te kopen.

In 1904 opent café 't Sluisje zijn deuren. De kroeg van Gerrit de Ruijter dankt zijn naam aan het Nieuwendammersluisje, een van de kleinste en oudste sluisen van de hoofdstad. Al vanaf 1516 verzorgt deze sluis de waterverbinding tussen het IJ en de Nieuwendammerpolder. Het eerste grote feest dat in de nieuwe kroeg wordt gehouden is de bruiloft van de kastelein: op 24 augustus 1904 trouwt Gerrit met zijn Anna.

Vanaf 1908 vervoert de firma Zur Muhlen Amsterdammers per boot van de stad naar Noord en andersom. Ook Noord-Amsterdamse scholieren gebruiken de veerverbinding veelvuldig. De kapiteins meren hun boot af aan de 'overtuin', het huidige terras. In 1927 neemt de Dienst der Gemeenteveren Amsterdam het transport over met het Nieuwendammerbootje. Het scheepje vaart heen en weer tussen Nieuwendam en het Centraal Station. De overtocht duurt ongeveer twintig minuten. Vertraging komt zelden voor. Als het mist, vaart de kapitein op het kompas en in strenge winters wordt een ijsbreker op de boeg bevestigd. Het vooronder is een favoriet

plekje voor verliefde stelletjes. Het laatste bootje vertrekt om tien over twaalf 's nachts. Jongeren die net te laat arriveren bij steiger 1 kunnen er echter op rekenen dat de kapitein nog even terugvaart als hij ze hoort roepen. De veerdienst heeft een gunstige uitwerking op het bezoekersaantal van het café. Nieuwendammers nemen vaak een borrel voor ze de tocht over het IJ aanvangen. En na terugkeer is er altijd nog wel tijd voor een afzakkertje.

Kroegbaas Gerrit de Ruijter staat bij zijn gasten bekend als een vriendelijke gastheer, die bijna de hele dag stil achter de tap zit. Op zijn hoofd draagt hij steevast een zwart schipperspetje. Decennia lang verdienen Gerrit en Anna een goede boterham in 't Sluisje, maar in de crisisjaren wordt de rust wreed verstoord. Tijdens de kerstdagen van 1938 krijgt Gerrit een ernstige nieraanval en hij overlijdt op 22 januari 1939, 63 jaar oud. Drie dagen later wordt hij begraven op de rooms-katholieke begraafplaats aan het Noordhollandsch Kanaal.

Gerrits dochters Marie (1906) en Cornelia (1908) hebben vaak in het café geholpen, maar ze hebben geen ambitie om het café over te nemen. Hun echtgenoten zijn respectievelijk timmerman en hoofdonderwijzer. Ook zoon Jaap (1911) voelt er weinig voor om in de voetsporen van zijn vader te treden. Jaap de Ruijter is opgeleid als gymleraar, maar begint een eigen bedrijf als belastingconsulent. Moeder Anna besluit om zelf de touwtjes in handen te nemen en zwaait nog enkele jaren de scepter over 't Sluisje. Haar steun en toeverlaat is haar nicht Mien Groot

Anna de Ruijter met kleinkinderen

uit Hoogwoud, die al in 1933 als achttienjarig meisje bij haar Amsterdamse tante is komen wonen. Na de oorlog stopt Anna met het café; in 1946 trekt ze in bij haar oudste dochter Marie, die in Haarlem woont. Vier jaar lang wordt 't Sluisje gerund door Mien Groot en haar man Henk Dijkman. De volgende pachters, de familie Gerrit Beets, zetten het café nog eens twee jaar voort.

II. 1952 - 1977

Jan Meijer sr.

Jan Meijer jr.

Op vrijdag 13 november 1952 krijgt 't Sluisje een nieuwe kroegbaas: Jan Meijer sr. De meeste Nieuwendammers kennen hem wel, want hij heeft dertig jaar lang aardappelen en groenten verkocht in zijn winkel aan het Purmerplein 21. Bovendien is Jan Meijer zelf lang stamgast geweest in 't Sluisje. Een van de klanten, een reclameschilder, maakt voor de nieuwe kastelein een bordje: 'Van slaatje tot slokje', met tekeningen van een krop sla en een borrelglasje. Het krijgt een speciale plek aan de muur van de kroeg.

In tegenstelling tot zijn voorgangers koopt Jan Meijer de goodwill en inventaris van het café: daardoor is hij eigen baas over 't Sluisje.

't Sluisje houdt de sfeer van een echte dorpsherberg en Jan Meijer bouwt snel een kring op van vaste klanten. Op zomerse dagen zit het terras meestal vol, zeker in de jaren dat het Nieuwendammerbootje nog in de vaart is (tot 1961). In de wintermaanden zitten aan de bar vooral de echte Nieuwendammers. Het Nieuwendammer begrafenisfonds 'Gedenk te sterven' en de Nieuwendammer onderlinge vereniging 'Ons Belang' (het 'Bazenbondje') houden in 't Sluisje twee keer per jaar hun dorstige vergaderingen.

Zoon Jan Meijer jr. heeft er wel oren naar om zijn vader te zijner tijd op te volgen en besluit in 1967 om zijn baan bij Coca Cola te verruilen voor een plaats achter de bar. Vader Jan wil zijn zoon drie jaar inwerken, maar wordt ziek. Begin 1968 stellen de artsen de diagnose kanker, enkele maanden later komt Jan Meijer sr. te overlijden. Veel eerder dan eigenlijk de bedoeling was, moet zoon Jan het estafettestokje overnemen. Hij heeft nauwelijks horeca-ervaring en weinig financiële middelen, maar gelukkig investeert vader Jan voor zijn dood nog wel in het biljart en de toiletten.

Zelf investeert Jan Meijer jr. de eerste jaren flink in de inrichting van 't Sluisje. Er komen een nieuwe bar met glas-in-loodramen, een gietijzeren kachel en een deur met gezandstraald glas naar het keukentje. Als afscheiding tussen de biljartzaal en het kroeggedeelte plaatst hij een bloembak. Jan Meijer jr. slaagt erin om van 't Sluisje wederom een goedlopende zaak te maken. Met zijn zwager Henk Evers serveert hij alle gewenste drankjes en natuurlijk de specialiteit van het huis: de satéstokjes. Vaste bezoekers zijn de bemanningsleden van Engelse veerboten. De aristocratische kapitein Alton leert in 't Sluisje saté eten en nodigt de Meijers regelmatig uit om in zijn thuisstad Dover te genieten van een Engelse 'pint'.

De familie De Ruijter is al die tijd eigenaar van het pand gebleven. Als Hein en Berry zelf een kroeg willen beginnen, moeten zij Jan Meijer uitkopen. Dat gaat niet zonder slag of stoot, want Jan Meijer heeft weinig zin om het café zomaar af te staan. Bovendien zou zijn zoon het op termijn misschien wel kunnen overnemen. Uiteindelijk blijkt het afscheid onvermijdelijk en op

26 juni 1977 sluit Jan Meijer de kroeg voor de laatste keer af. Als echte ondernemer gaat hij niet bij de pakken neerzitten. Jan Meijer jr. begint zijn eigen transportbedrijf en daarna een wasserette in Amsterdam-West. Maar het onvrijwillige afscheid van de kroeg leidt er wel toe dat Meijer en zijn vrouw nooit meer een voet op de Nieuwendammerdijk zetten.

III. 1977 - 2001

Berry de Ruijter
Hein de Ruijter

In 1977 komt het café dus opnieuw in handen van de familie De Ruijter. Hein en Berry worden de nieuwe kroegbazen. Hein heeft in de jaren daarvoor het muziekcafé Folk Fairport gerund, Berry had daar een bijbaantje naast zijn studie medicijnen. De twee broers willen eerst een kroeg beginnen in de dijkwoning op nummer 305, maar uiteindelijk valt de keuze toch op het familiepand, nummer 297. Hein de Ruijter gaat op nummer 305 wonen, Berry en zijn vriendin Anne-Karin betrekken het achterhuis van de kroeg. Vanaf de zomer van 1977 staat Berry achter de tap, samen met de bekende voetballer Frans Reuser (Rood Wit A.).

Al gauw krijgt Frans Reuser een opvolger in de persoon van Rob Borsje. Iedereen die het laatste kwart van de twintigste eeuw in 't café geweest is, herinnert zich de grote, bebaarde man. Met Robs komst wordt het op vrijdag- en zaterdagavond al gauw razend druk in 't Sluisje. Samen met collega-barkeeper Frank Bras vormt Rob een komisch duo achter de bar. Rob is de gangmaker, Frank zijn vaste slachtoffer. Rob is een meester in het mixen van cassettebandjes en lp's en drumt heel graag mee. Soms neemt hij zijn conga's mee van thuis, maar meestal laat hij zijn bierspatels spreken. Rob kent de klanken van alle flessen en weet complete drumsolo's tevoorschijn te toveren. Vaste afsluiter van de avond is Dire Straits' stemmige 'Sultans of Swing'. Met een oorverdovend fluitje roept de indrukwekkende reus bij sluitingstijd al te hardnekkige blijvers tot de orde.

Berry trouwt in september 1980 met Anne-Karin. Ze krijgen samen twee dochters: Lisa (1981) en Eva (1983). In die periode koopt Berry zijn broer uit; Hein kiest in 1984 voor een ander leven en gaat in de glashandel.

Zolang de kinderen nog klein zijn, houdt vooral Berry zich bezig met de dagelijkse gang van zaken in de kroeg. Anne-Karin doet de administratie en voorziet hongerige gasten van onder meer soep, saté en ballen gehakt. Vanwege een ernstige vorm van suikerziekte kan Rob na verloop van tijd niet meer zo veel werken; Anne-Karin neemt steeds vaker zijn plaats in achter de bar.

In 1992 besluiten Berry en Anne-Karin de kroeg flink te verbouwen. Het café krijgt een nieuw achterwand, nieuwe toiletten en een grotere keuken. Door de komst van een frituur kan het Sluisje ook snacks en andere hapjes op de kaart zetten. Als Frank Bras na lange tijd toe is aan een nieuwe omgeving neemt Bob Lewis zijn plaats in. Door zijn lengte en zijn blonde haar is Bob een opvallende verschijning achter de bar. Een tijd lang heeft hij zelfs zijn woonschip aangemeerd aan de voormalige 'overtuin'. Rob Borsje wordt ondertussen steeds zieker en overlijdt uiteindelijk op 21 juni 2003. Veel oude klanten bezoeken de crematie in Zaandam,

Berry de Ruijter

met 'Sultans of Swing' ook hier als laatste nummer. Robs dierbaren verstrooien zijn as in april 2004 in het Nieuwendammersluisje.

Berry heeft het in 2001 nog altijd zeer naar de zin in de kroeg, maar het noodlot slaat toe. Op 5 augustus gaat hij een weekendje naar Ameland met een groep vrienden. 's Zondags vaart hij tijdens het Roggefeest mee op een catamaran. Het zeilschip wordt echter aangevaren door een bootje van de organisatie. Berry overleeft het ongeluk niet. Dat zijn overlijden niet alleen voor zijn gezin een grote klap is, blijkt in de dagen die volgen op het tragische ongeluk. Als Berry donderdag ligt opgebaard op het biljart van 't Sluisje komen velen afscheid van hem nemen. De volgende dag brengen meer dan vijfhonderd mensen een bezoek aan de Noorderbegraafplaats om Berry de laatste eer te bewijzen. Het shantykoor van Ameland zingt aan het graf de overledene toe, terwijl witte duiven de vrijheid tegemoet vliegen.

IV. 2001 - 2004

Anne-Karin de Ruijter-Van Eijndhoven

Lisa de Ruijter

Eva de Ruijter

Na de dood van Berry hoeven zijn dochters Eva en Lisa en hun moeder Anne-Karin niet lang na te denken. De meiden zijn opgegroeid in de kroeg, hun moeder vindt dat zij hun thuis niet mogen verliezen. Met zijn drieën besluiten ze 't Sluisje voort te zetten. De meiden helpen al vanaf hun tiende jaar in het café: eerst met ijsjes verkopen en glazen halen, later in de bediening en achter de bar. Omdat ze allebei studeren, wordt Anne-Karin de echte kroegbaas. Lisa en Eva springen wel regelmatig bij. Vaste barkeepers zijn onder meer Monique Leenders, die al twaalf jaar in het café werkt, Henneke Dijkstra en Theo Kemmer, drijvende kracht achter de muziekquiz.

Onder het nieuwe bewind is 't Sluisje regelmatig het toneel van etentjes en intieme concerten. Lokale helden als Jeroen Zijlstra en Jan van Til brengen de kroeg in vervoering. Wim Neid en andere vaste klanten trakteren bezoekers op culinaire verrassingen. De Koninginnedagviering op het terras ontwikkelt zich steeds meer tot een echt buurtfeest, mede dankzij de gelegenheidsformatie 'The hot case team'. Veel vaste cafébezoekers komen elk jaar op 1 januari het nieuwe jaar inluiden tijdens de altijd druk bezochte Nieuwjaarsreceptie. Het café houdt soms kleine exposities en doet mee aan de jaarlijkse atelierroute. Op 2 oktober 2004 viert 't Sluisje zijn honderdjarig bestaan. Honderden bezoekers verspreiden zich over de kroeg, de dijk en de grote tent op het terras. In de tent vergeet de dansende menigte al gauw dat het buiten plentst van de regen, dankzij de zomerse soul van 'Franklin Batta and his backbone'.

Het Sluisje is na honderd jaar nog steeds springlevend, zoveel is duidelijk. Als in de zomermaanden het Nieuwendammerbootje op zondag weer in de

vaart is en de fietsers de stad uitvluchten, stroomt het terras al gauw helemaal vol. Anne-Karin, Lisa en Eva barsten van de ideeën en staan altijd open voor suggesties van klanten. Wat al die jaren vrijwel onaangetast is gebleven, is het interieur. 't Sluisje is en blijft een echte bruine kroeg. Dat zorgt ervoor dat ook mensen die jaren weg zijn geweest, zich bij terugkeer meteen weer thuis voelen.

Gebruikte literatuur

'Amsterdam aan de overkant van het IJ. Nieuwendam, van mensen en bedrijven die voorbij gingen, gebleven en gekomen zijn'.

De Noord-Amsterdammer

Met dank aan Anneke Komin-De Ruijter, Anne-Karin, Lisa en Eva de Ruijter

Café 't Sluisje
Nieuwendammerdijk 297
1025 LM Amsterdam
Telefoon: 020 - 636 17 12
Meer info: www.hetstluisje.nl

